

LBRIS

We know
books

Antologiile Familia

BOX OFFICE

Proza

2025

București 2025

 VELANT
CĂRȚI ÎNSEMNATE.

avem un dulap plin de jocuri de societate, din toate culturile, plus numai câte am adunat eu de-a lungul anilor...

Chiar mi se pare că trebuie să facem tot ce putem, ca adulți, să-i mai luăm pe copiiiăștia din fața ecranelor. Mă rog, nu chiar tot timpul „în fața ecranelor“ e o prostie, unele jocuri sunt bune, le dezvoltă inteligența, coordonarea, capacitatea de a face strategii. În plus, ei așa comunică, numai via jocuri, pe Discord. Dar vreau să fac cu ei toate aceste activități ca să ne conectăm unii cu alții. Sau, mai bine zis, eu cu fiecare dintre ei. Mai ales cu Miko, îmi dau seama acum.

Cuprins

ALEXANDRU LAMBA	
Înțelegeți-mă!.....	7
ALINA COBZAC	
Familia mea de amazoane	11
ANCA CHIMOIU	
Privește înainte	21
ANDREI CRĂCIUN	
Sandy Belle	33
BOGDAN MUNTEANU	
Jocul preferat	39
CRISTIAN BORICEAN	
Inima care uita să bată	47
CRISTIAN ENGLERT	
Tălcioac	61
CRISTINA CHIRA	
Bugzy	69
DANIEL TIMARIU	
Programarea. O programare	95
GEORGE C. DUMITRU	
Cremă de zahăr ars	103
IOANA UNK	
My friend	127
IULIA BIRÓ	
Evenimentul	137

MIHAELA BURUIANĂ

O doamnă145

OANA PALER

Simptome157

OVIDIU LORENZ

Liftul șase, turnul Babel171

RADU GĂVAN

Țântecul câinilor185

RALUCA NAGY

Înmormântarea Reginei195

ALINA COBZAC

Alina Cobzac (n.1981) a publicat proză scurtă în *iocan*, *Revista de Povestiri*, *Nesemnate*, *Revista Familia*. „Condiții noi”, volumul ei de debut, a apărut în 2025 la editura Vellant.

Backstage

Cei născuți și crescuți în comunism sau în anii tulburi ai tranziției au avut mai târziu multe să-și lămurească. Atunci, copiii nu primeau răspunsuri, nici măcar la întrebările importante. Adulții nu-i considerau capabili să înțeleagă. Iar răspunsurile care nu vin la timp, pot la fel de bine să nu mai vină deloc. Răul s-a produs deja. Ideea prozei de aici mi-a venit de la un adevăr ascuns, nerostit, ținut departe de o fetiță care își dorea atât de mult să-l afle.

Familia mea de amazoane

Veneam pentru prima oară în București. Urma să încep școala și mama voia să mă acomodez cu împrejurimile și, de ce nu, chiar cu ea. Încă din prima zi, nu mi-a fost clar în ce mod mă puteam obișnui cu cartierul, nu mă lăsa să ies din apartament nici măcar însoțită de Edith și Luiza. Mi-a explicat ceva vag despre pericolele care îi pândesc pe cei crescuți la sat și cum nu sunt aceleași pentru toți copiii. Se pare că puștii din capitală sunt înzestrați cu un al șaselea simț și asta îi ajută să detecteze amenințările.

Acum știu ce nu știam în trecut. Zilele acelea mă aflam într-un soi de carantină și igienizare. Mama își dorea să rezolve în două săptămâni ceea ce nu făcuse în șapte ani. Să-mi scoată nisipul din cap, țărâna de sub unghii și provincialismul din atitudine și vorbă. Pisica jigărită de la țară trebuia transformată în felină de oraș. Era scumpa mea mamă îngrijorată că voi fi tratată rău la școală? Experiența ei de mamă cu două fete mai mari îi spunea că e dificil pentru un copil să treacă de la a mâna vacile lui buni pe câmp la a fi el însuși mânat pe culoarele școlii, pe drumul accidentat al bastonașelor și al cifrelor? Vezi să nu! Revoluția venise, Revoluția trecuse, dar pe mama n-o informase nimeni că, pentru cei din jur, nu conta cu ce se ocupă Claudia Adamache, cu ce își îmbracă copiii și cum se prezintă ei în societatea aleasă din cadrul școlii numărul șase. Am stat

închisă în casă două săptămâni pentru că mamei îi era rușine cu mine.

Nu mă ocupam cu nimic până se întorcea ea de la muncă. De fapt, nici când era cu mine în apartament nu mă omoram cu activitățile, dar cel puțin exista o fustă după care să mă țin. Exagerez. Mama nu avea treabă cu apartamentul cât să-mi dea mie posibilitatea să-i fiu umbră. Venea de la serviciu și primul lucru pe care-l făcea era să se schimbe de haine. Le lăsa grămăjoară pe covorul din dormitor. În chiloți și maiou, negre – nu știu să fi avut vreodată lenjerie intimă de altă culoare – se băga în pat. Puteam să-i aud oftatul de mulțumire din sufragerie. Apoi se pornea să îndeplinească cele două activități după care tânjise toată ziua. Fumatul și privitul la televizor.

Edith și Luiza erau plecate pe la diverse prietene, unde stăteau câteodată până seara târziu. Nu le întreba nimeni dacă au mâncat, dacă și-au periat dinții, și-au spălat picioarele înainte de culcare sau dacă au spus *Ingerașul*. Trăiau ca niște plante de grădină de care mama-natură trebuia să se ocupe. Și, spre surprinderea mea, o făcea excelent. Surorile mele aveau un sistem de irigare bine pus la punct, croit pentru nevoile lor. La țară, trăisem cu ideea că toți copiii sunt urmăriți prin casă de o mână care se termină cu bucăți de măr pe farfurie sau bărcuțe de ardei roșu umplute cu brânză proaspătă de vaci. Credeam că fiecare familie are o buni a ei, cu singura sarcină de a se asigura că membrii cei mici cresc sănătoși și vitaminizați.

În rarele ocazii când Edith și Luiza erau acasă, se închieau în dormitor. Își făceau una alteia părul sau probau rochiile. Pentru niște fete de nouă și zece ani, se comportau matur și părea că săriseră câteva etape. Câteodată, le găseam în toane bune și îmi dădeau voie să stau pe scaunul de la birou și să le privesc. Altfel, îmi închideau ușa în față. Eram coșul din mijlocul frunții, unghia incarnată de la picior. Venisem să le deranjez micul spațiu perfect echilibrat.

Până să înceapă școala, ajunseseam să cred că sunt înfiată, că undeva există o familie care își plânge fiica pierdută. Nu intram prea mult în amănunte, doar îmi imaginam că, într-un

moment de neatenție a părinților mei, căzusem din landou, iar Claudia mă găsisse. S-a uitat la mine, m-a ridicat în brațe și mi-a scuturat praful de pe haine. Și-a spus: *Iete, ce fetiță drăgălașă, hai s-o ducem la buni! Două sunt prea puține, cu încă una, colecția mea de fete va fi completă.*

M-am apucat să caut prin casă fotografii și dovezi. Studiam cu atenție singurul album foto găsit în bibliotecă și, cu fiecare poză analizată, mă convingeam că da, e posibil ca părinții mei neatenți, dar extrem de iubitori, să mă fi scăpat din landou fără să-și dea seama. Mi-o imaginam pe mama cu buclele ei blonde până la fund, căzând în genunchi de disperare, sărutând pătura cu care fusesem învelită și trimițându-l pe tata, chipeșul ofițer de armată, să facă drumul invers, să mă caute.

În plictiseala și letargia din casă, s-a întâmplat să o sinucid de câteva ori pe mama mea adevărată, cea aeriană și distrată, care nu a realizat că își pierduse copilul. Am agățat-o de lustra din sufragerie, i-am scos limba din gură și am lăsat-o să atârne până aproape de bărbie, i-am legănat picioarele. Când corpul se oprea din pendulat, suflam spre el. Ceva din mișcarea mamei mele închipuite mă asigura pe mine că suferința pierderii era luată cu ea dincolo de moarte. Câteodată îl spânzuram și pe tata, cu tot cu chipiul pe cap. Dar îmi părea rău pentru ce făceam și îi înviam la loc. Intenționam să-mi găsesc adevărata familie și, pentru asta, trebuia să-i țin în viață inclusiv în imaginație, să mă asigur că va fi cineva care mă va drăgăli și îmi va citi seara povești în timp ce îmi mângăie părul. Oricât de tare m-ar fi încălzit să știu că dispariția mea i-a împins spre moarte, că suferința a fost de nesuportat, aveam nevoie de ei în viață. Așa că, de cele mai multe ori, îi puneam pe terasa casei, drepti și curajoși în bătaia vântului, așteptând ca fiica lor să-și folosească instinctul, să-și găsească drumul înapoi spre casă.

De unde știa un copil de șapte ani ce înseamnă sinuciderea? În București nu m-aș fi descurcat să cumpăr o pâine. Dacă cineva m-ar fi lăsat la trei străzi distanță – situație improbabilă, având în vedere că nu aveam voie nici la ghenă, să arunc gunoiul –, nu aș fi nimerit drumul înapoi spre blocul nostru,

în schimb, mă pricepeam să recunosc o curvă doar analizându-i pantofii, fusta și bluza. La fustă trebuia să fiu atentă la lungime, iar la bluză să analizez cât este de înflorată și colorată. Panarama dracului, spurcătura pământului era cea care își părăsise bărbatul, mutându-se împreună cu cei doi copii în satul vecin, la amantul cu zece ani mai tânăr. Blegul naibii sau tolocmacul era cel care se dusese în staul și, printre mugete de vaci și baligi nestrânse de câteva săptămâni, prinsese o sfoară de grindă și își agățase gâtul în laț.

Iarna, buni mă încălța cu șosete de lână peste cele flaușate, mă îmbrăca până la sfârșitul lui mai cu un ilic împletit care îmi ajungea mai jos de fund, să nu mă tragă curentul, dar nu avea nicio problemă să mă țină lângă ea până la unu dimineața, să priveghem mortul. Stăteam pe scaun în camera cu decedatul, înconjurată de babe cu limba dezlegată după un păhărel de țuică. Așa am aflat că moartea nu e chiar de speriat, te și poți distra la priveghiul cuiva. Omul, cât ar fi el de suferind, nu e capabil s-o țină într-o disperare și o revărsare de lacrimi. Mai ia câte o pauză să se amuze cu întâmplări din viața dispărutului, cele ținute la păstrare, scoase la iveală înainte de înmormântare conform principiului: dacă nu acum, atunci când?

Le studiam fețele, eram atentă la detalii, dar nu găseam nicio asemănare între mine și surorile mele. Ele, brunete cu părul drept la fel ca mama. Eu, blondă cu părul ondulat. Nas mic la mine, cam ascuțit la ele. Eu, cu gropiță în bărbie, ele, nu. Toate avem ochii căprui. Dar era acesta un element de care să mă agăț? Mă puteam baza doar pe culoarea ochilor, comună cu a altor milioane de români? Mi-am continuat cercetările. Îmi lipseau pozele cu presupusul meu tată. Veneam eu de la țară, dar nu eram atât de naivă încât să cred că mama mă făcuse singură. Văzusem clar situația la măgari, câini și găini. Cineva o călcase pe mama și cineva-ul acela sigur lăsase urme. Am început să cotrobăi prin casă, cu toate că o mai făcusem și înainte – verificasem sertare, sertărele, șifoniere –, dar atunci îmi găseam diverse activități ca să nu mă doboare plictiseala. Între timp apăruse scopul, iar căutarea dublată de un țel arată altfel.

Primul a fost dormitorul mamei. M-am gândit că lucrurile interzise le ține aproape de ea, să le protejeze, să le aperse de vreun ochi curios. Nu mă temeam că ar putea descoperi amestecul meu în universul ei de mamă singură cu trei fete dintre care una, cel mai probabil, fusese culeasă de pe stradă. Debandada din dormitor – haine aruncate pe scaun, fotoliu și pe covor – reprezenta acoperirea perfectă pentru un detectiv de șapte ani. Nici acum nu înțeleg cum a putut să se miște și să respire în apartamentul copilăriei mele. Am încercat să lucrez fără să adaug și nota mea personală de haos peste cel deja existent. Ridicam mormanul de haine, scuturam fustele, căutam indicii în buzunarele pantalonilor și apoi le aruncam pe toate la loc. Am deranjat un singur obiect. O cămașă albă, dintr-un material fin și moale, despre care am aflat mai târziu că se numește pânză topită, avea manșeta căzută în scrumieră. Am curățat scrumul și am agățat-o pe un umerăș în șifonier. Cantitatea de scrum de țigară din pat era depășită doar de cea de cuticule. Bucățele de pieleță stăteau împrăștiate pe cearșaf, drept dovadă că mama nu se putea uita la televizor fără să țină ceva în mână. Țigara, forfecuța, câteodată pe amândouă în același timp. Și atunci se auzea din cameră un scâncet lung, de copilă nemulțumită că lucrurile sunt complicate. Regula nescrisă spunea că îi vine în ajutor fiica cea mai apropiată de dormitor, cea care se nimerea să fie atunci în hol, nu în sufragerie sau bucătărie.

Edith și Luiza schimbau lenjeria de pat din camera Claudiiei o dată pe săptămână. Mototoleau cearșaful și, înainte să-i facă vânt în mașina de spălat, îl scuturau de la balcon. Eu, cu fruntea lipită de geam, mă minunam de ce poate ascunde o bucată de cârpă. Și buni făcea același lucru cu preșurile de pe podea, dar din ele ieșea doar praf. La oraș, până și mizeria era diferită de cea de la sat. Scrumul plutea, dus de vreo pală de vânt, se înălța în văzduh, depășea blocurile. Pielele moarte ajungeau în balconul de dedesubt. Vecina de sub noi nu se plângea niciodată că îi facem mizerie în balcon, nici nu apuca să vadă câte pielețe produceau degetele Claudiiei. Imediat cum fetele

terminau de scuturat, guguștiuci nepretențioși își luau zborul din stejarul plantat în grădinița blocului și se îngrămădeau la ciugulit.

Căutările în dormitorul mamei mi-au luat o zi. Vedeam că locurile rămase necercetate se împuținează și mă cuprindea disperarea. Am tăiat cartonul din spatele tabloului cu maci agățat deasupra patului. Cineva priceput ar fi putut strecura între pânză și carton un plic, poate o scrisoare. Am răscolit noptierele, am ridicat covorul, am pipăit șifonierul pe dedesubt și în spate, atât cât mi-a permis mâna. Am părăsit camera obosită și dezamăgită, spunându-mi că, dacă ar fi fost ceva, sigur l-aș fi găsit lipit de tăblia din spatele șifonierului. Cum nu exista varianta să mișc dihania, mi-am mutat gândurile spre alte locuri.

Am continuat cu dormitorul presupuselor mele surori, cu baia, bucătăria și holul. Nimic pe nicăieri.

Fiind ultima ce se alăturase familiei noastre de femei, am primit ce rămăsese din casă: sufrageria. Și tocmai pe ea o lăsașem la urmă. Îmi pierdusem energia de la început, entuziasmul mi se domolise și nu mai știam exact ce căutam și de la ce pornise totul. Mă gândeam că voi recunoaște acel *ceva* când îl voi ține în mână. Și am avut dreptate.

Ajunsesem la al treilea sertar al bibliotecii. În spate, sub un teanc de acte pe care nu știam să le descifrez – pentru asta și fusesem adusă în București –, am găsit bucăți dintr-o fotografie. Le-am strâns și am început să mă rog la Dumnezeuul lui buni să fie toate sau, cel puțin, dacă lipsea vreo parte din poză, speram să nu fie ceva important. Mă puteam lipsi de un braț, chiar și de trunchi, pe mine mă interesa fața.

Am eliberat măsura de cafea și am împrăștiat bucățile pe ea. Măinile îmi tremurau. Aveam în față răspunsul la întrebare, munca mea de copil zelos se concretizase în câteva fărâme de fotografie alb-negru, dar degetele nu mă ascultau. Pe cele de la mâna dreaptă le-am strâns cât am putut de tare cu stânga. Am suflat în ele, le-am scuturat până și-au potolit tremuraturul. Oricine rupsesse fotografia, și probabil fusese Claudia, lăsase

resturile în sertar pentru a fi găsite, altfel le-ar fi aruncat. Nu părea ruptă într-un moment de furie, nu era făcută ferfeniță, bucățile puteau fi puse la loc. Cineva îmi ușurase munca gândindu-se că într-o zi voi ajunge la ele. Pe blatul din bucătărie, lângă cutia cu papiote și ace, stătea o rolă de scotch. Am adus-o și m-am apucat de treabă. Am aranjat întâi marginile, apoi am trecut la centrul pozei și, înainte de a termina, am știut cine era bărbatul în tricou. I-am recunoscut gropița din bărbie.

Am unit fragmentele de fotografie cu bucăți mici de scotch. La sfârșitul acțiunii, a rezultat o poză lipită prost, fragilă, dar chiar și așa, aveam în față cel mai frumos bărbat. Presupun că acesta era și motivul pentru care plecase de acasă. Pe loc rămân cei urâți și cocoșați, cu dinții pătați și părul rar în frunte, ca unchiul Viorel. De ce ar rămâne cei frumoși? Sunt atâtea locuri de vizitat, oameni care să le admire gropița din bărbie, genele dese și lungi, părul ondulat.

Buni ținea pe perete, în colțul camerei, o icoană cu Fecioara Maria și Pruncul. În fața ei ardea zi și noapte o candelă. Înainte să ne băgăm în pat, amândouă spălate pe picioare și îmbrăcate în cămăși de noapte, îngenuncheam în fața icoanei. Ea spunea tare și rar *Tatăl nostru*. Termina și continuam eu cu *Înger, îngerășul meu*. Cele două rugăciuni erau un fel de introducere pentru ce aveam să-i cerem Fecioarei. Întotdeauna se găsea ceva de cerut. Buni nu exagera și o ruga pe Fecioară s-o ajute cu problemele mărunte, realizabile, cum ar fi genunchiul ei inflammat și dureros, ploaia care întârzia să cadă. Nimic din ce ar fi putut împovăra Divinitatea. Eu o rugam pe Fecioara Maria să ne țină sănătoase, pe mine, pe Claudia și pe surorile mele. Mă rugam și pentru sprijinul ei în momentul în care începeam școala. Îi ceream o minte limpede și destul de încăpătoare, în care să intre toată matematica, istoria și geografia ce știam că mi se vor preda. Nu o încărcam cu doleanțe, bănuiam că ce era mai greu urma să vină când mă reuneam cu restul familiei.

Înainte de a porni spre București, am primit de la buni, pe lângă îndemnul de a fi cuminte, ordonată, harnică și devotată Claudiei, și pe acela de a mă ruga. Cu fața spre răsărit

și în dreptul unei iconițe mici, potrivită pentru o fată de șapte ani.

Seara, îmi aranjam lenjeria pe canapeaua din sufragerie, mă asiguram că fetele și Claudia dorm și scoteam iconița dintre filele cărții *Cei trei muschetari*. Chiar dacă eram venită de la sat, unde lumea mea se compunea din curtea lui buni și dealul din spatele casei, aveam intuiția faptului că rugăciunile n-ar fi fost privite cu ochi buni. Aș fi fost tachinată pentru o perioadă lungă de timp, până ce alte subiecte mai suculente ar fi apărut la orizont.

Din câte cereri înălțam către Fecioară, singura onorată de fiecare dată era sănătatea. Eu, Edith, Luiza și Claudia aveam o sănătate să bați cu dalta în ea și nu s-ar fi crăpat. Pentru celelalte dorințe bănuiam că nu respect pașii. Mi-a trecut prin cap că lipsea piesa principală, *Tatăl nostru*. Plecasem din Scăieni doar cu *Înger, îngerașul meu* și nu era suficient. Nu ajuta nici faptul că activitatea asta o făceam mecanic, fără tragere de inimă. Avea cu totul alt sens când stăteam îngenuncheată lângă buni și o priveam pe furiș cum își ține fruntea în mâini și ochii strânși. La București, rugăciunea semăna cu spălatul pe dinți. Periuța ajungea în gură, dar se plimba și ea pe acolo de două ori și cam asta era tot.

Din clipa în care am găsit fotografia tatei, am început să mă întreb dacă nu cumva procedul e bun, doar destinatarul, greșit. Poza avea aceeași dimensiune cu iconița. Le-am studiat pe amândouă și, în final, mi-am spus că nu am nimic de pierdut. Ca să fiu sigură că lucrurile îmi ies, am șterpelit o lumânare din debara. Nu semăna cu candela de la țară, dar era tot un obiect bisericesc și am presupus că are aceeași utilitate. Am înfipt lumânarea într-o cană umplută cu mălai și am pus-o la păstrare în spatele aragazului.

Am așteptat să se întunece, și ele să adoarmă, am scos lumânarea din ascunzătoare și m-am întors în sufragerie. Am așezat poza tatei pe pervaz și, lângă ea, cana cu lumânarea aprinsă. Pălparea flăcării cădea când pe obraz, când pe gură. Aveam impresia că îmi zâmbește. Am îngenuncheat, mi-am

împreună palmele și am spus rugăciunea. De două ori. M-am gândit că două *Înger, îngerașul meu* fac cât un *Tatăl nostru*. Am sărit peste partea cu sănătatea și am trecut direct la ce mă interesa. L-am rugat să se întoarcă, nu să formăm o familie mare și fericită, dar cât să îl cunosc și să verific ce alte lucruri mai avem în comun pe lângă gropița din bărbie. În plus, voiam să-l iau de mână și să i-l arăt Claudiei, să mă laud că am și eu tată ca toți copiii. De câte ori o întrebam unde este al meu, avea aceeași replică: *Voi nu aveți tată și nu-mi mai spune Claudia, că nu sunt soră-ta, sunt maică-ta*.

Mi-am dat seama că e posibil să exagerez spunându-i să vină acasă și, după o cruce mare, i-am cerut, cu și mai multă ardoare, să-mi trimită o scrisoare. Nu una comună, adresată tuturor, îmi doream câteva rânduri doar pentru mine. O scrisoare care să înceapă cu *Dragă Alma* și să continue cu niște explicații. Unde este plecat, dacă nu e curios să mă cunoască, dacă are de gând să se întoarcă. Eram dispusă să-i spun eu ce să cuprindă scrisoarea, el doar să țină stiloul în mână și să scrie după dictare. Ajunsesem la cea mai importantă întrebare la care el avea de răspuns: *de ce?*, când o umbră mare s-a întins peste mine.

— Așa ceva, așa ceva...

Claudia n-a mai adăugat nimic. A luat poza în mână, s-a chiorât la ea de parcă ar fi văzut-o prima dată și a mototolit-o în pumn. A suflat în lumânare și m-a trimis la culcare fără nicio altă explicație.

Atunci, cu o seară înainte să încep școala, am încheiat-o cu rugăciunile. Cu Dumnezeu am terminat-o mai târziu, iar cu tata, nici la patruzeci și trei de ani. Imaginea lui, așa cum apărea în bucățile de poză găsite în sertar, încă îmi stă agățată în minte. A bătut-o vântul, au trecut peste ea ploi, grindină, vijelii nenumărate, anii, dar rezistă. Nu mai arată ca la început. Atitudinea lui zeflemitoare s-a șters, a fost înlocuită de o areală ce îi iese prin toți pixelii.